

OMGEVINGSVERGUNNING

Aanvrager : K3 Delta
Datum besluit : 14 februari 2023
Onderwerp : PFAS-norm
Gemeente / locatie : Druten / Leeuwensewaard ongenummerd te Druten
(bekend als Kaliwaal)
OLO-nummer : 5002087
Zaaknummer : W.Z20.102012.01
Activiteit(en) : Milieu

BESLUIT OMGEVINGSVERGUNNING

I. Onderwerp

Op 5 maart 2020 is een aanvraag voor een omgevingsvergunning ontvangen van K3 Delta B.V. (OLO-nummer 5002087). Het betreft het verzoek voor het toevoegen van een normstelling voor PFAS-verbindingen, waarbij het besluit van 3 december 2007, kenmerk MPM9915, wordt gewijzigd.

De aanvraag heeft betrekking op de baggerstortlocatie De Kaliwaal te Druten. De aanvraag is geregistreerd onder kenmerk W.Z20.102012.01.

II. Besluit

Wij besluiten, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in deze vergunning en gelet op de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), aan K3 Delta B.V. een (omgevings)vergunning:

- op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder e. (3° het in werking hebben van een inrichting) te verlenen voor het wijzigen van het voorschrift 2.4.1 van het besluit van 3 december 2007, kenmerk MPM9915, zoals beschreven in hoofdstuk "Wijziging acceptatiecriteria" van dit besluit.

III. Ondertekening en verzending

Het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland,
namens deze:

Hoofd Afdeling Vergunningverlening Omgevingsdienst Regio Nijmegen

Dit besluit is digitaal goedgekeurd en daarom niet ondertekend.

RECHTSBESCHERMING UITGEBREIDE PROCEDURE, BESLUIT

WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET ONTWERPBESLUIT

Tegen het ontwerpbesluit zijn zienswijzen ingebracht. Ten opzichte van het ontwerpbesluit is het besluit niet gewijzigd.

INWERKING TREDEN BESLUIT

Dit besluit treedt in werking op de dag ná de dag, waarop de beroepstermijn is verstreken.

Belanghebbenden en degene die een zienswijze hebben ingediend kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van het besluit een beroepschrift indienen. Alleen wanneer binnen deze termijn een verzoek om een voorlopige voorziening wordt gedaan, wordt de inwerkingtreding van het besluit opgeschort.

PUBLICATIE

Dit besluit wordt digitaal gepubliceerd door de Provincie Gelderland op de landelijke website www.overheid.nl. Deze website kunt u benaderen via <https://www.gelderland.nl/besluiten>. Klik op de tekst "Overzicht van de bekendmakingen van provincie Gelderland".

MOGELIJKHEID VAN INZIEN

Het besluit en de bijbehorende stukken liggen gedurende een termijn van zes weken ter inzage. Wilt u de stukken inzien, bel dan 024 751 7700 of stuur met vermelding van het OLO-nummer 5002087 en/of zaaknummer W.Z20.102012.01 een email naar wabo@odrn.nl.

De eerste dag van de ter inzage legging is 17 februari 2023.

BEROEP EN MOGELIJKHEID VAN VOORLOPIGE VOORZIENING

Belanghebbenden en degene die een zienswijze hebben ingediend kunnen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland, team bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem. Het beroepschrift moet worden ingediend binnen zes weken vanaf de dag na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd.

Het beroepschrift moet zijn ondertekend en bevat ten minste:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar of beroep is gericht, waaronder het zaaknummer en datum van het besluit;
- d. de gronden van het beroep.

Wanneer een beroepschrift wordt ingediend kan tevens een verzoek om een voorlopige voorziening worden ingediend bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland, team bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem.

Alleen wanneer binnen de beroepstermijn een verzoek om een voorlopige voorziening wordt gedaan, wordt de inwerkingtreding van het besluit opgeschort.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening moet griffierecht worden betaald aan de Rechtbank. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

WIJZIGING ACCEPTATIECRITERIA

In voorschrift 2.4.1 van de omgevingsvergunning 3-12-2007, kenmerk MPM9915 is vermeld:

“De kwaliteit van de te storten baggerspecie moet voldoen aan de acceptatiecriteria uit tabel 1 en 2 van bijlage 7 van de aanvraag.”

De acceptatiecriteria van de te storten baggerspecie in tabel 1 van artikel 6.1 in bijlage 7 van de aanvraag van 03-12-2007, kenmerk MPM9915 wordt uitgebreid met:

PFOA, maximaal 7 µg/kg d.s.

Overige PFAS per stof maximaal 25 µg/kg/d.s.

Onderstaand de aangepaste tabel 1, van artikel 6.1 in bijlage 7 van de aanvraag van 03-12-2007, kenmerk MPM9915 met de hierboven genoemde uitbreiding.

Voorschrift 1 (nieuw)

Tabel 1 Acceptatiecriteria baggerspecie weergegeven.

Microverontreinigingen	Acceptatiecriteria (mg/kg d.s.) *
Cadmium	35
Kwik	20
Koper	500
Nikkel	250
Lood	1.250
Zink	3.500
Chroom	1.250
Arseen	200
Som PAK (10)	50
Minerale olie**	5.000
PCB (7)	2
Som pesticiden	3
Cyanide complexen	30
Chloride	200
PFOA	maximaal 7 µg/kg d.s.
Overige PFAS	Per stof maximaal 25 µg/kg d.s.

*tenzij anders vermeldt in de tabel

** gehalte vluchtige aromaten <50 mg/kg d.s.

1 PROCEDURELE ASPECTEN

1.1 Gegevens aanvrager

Op 5 maart 2020 is een aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) ontvangen. Het betreft een verzoek van K3 Delta B.V. gevestigd aan de Wanraaij 2 te Andelst ten behoeve van de locatie Kaliwaal te Druten.

1.2 Omschrijving van de aanvraag

Aangevraagd wordt om PFAS houdende baggerspecie te mogen storten. Om dit mogelijk te maken moeten acceptatiecriteria voor PFAS worden opgenomen in de vergunning. Deze waren nog niet opgenomen omdat er nog geen norm voor bestond.

De aanvraag bestaat uit de volgende delen:

Aanvraagformulier met OLO-nummer 5002087, ingediend op 5 maart 2020;

Bijlagen:

- Wijziging aanvraag 4887757 Wabo vergunning Kaliwaal (normstelling PFAS-houdende stof), d.d. 31-3-2021, kenmerk 2021.0044/Kak/YKi
- Immissietoets PFAS Kaliwaal, 24-02-2020
- Acceptatiecriteria voor berging van PFAS-houdende baggerspecie in de Kaliwaal, in relatie tot het grondwater (Sweco, Referentienummer: SWNL0266895d, 29-01-2021)
- Berging PFAS houdende Baggerspecie in de Kaliwaal, concept advies belasting bodem en grondwater, 23 november 2020, Arcadis Nederland B.V.

1.3 Huidige vergunningsituatie

Voor de inrichting zijn eerder de onderstaande vergunningen verleend:

Soort	Datum	Kenmerk	Onderwerp
Revisievergunning (*)	03-12-2007	MPM9915	storten van baggerspecie
veranderingsvergunning	23-09-2016	W.Z16.001615	Wijziging monitoringplan
veranderingsvergunning	24-01-2018	W.Z16.102700.01	Wijziging monitoringsplan
veranderingsvergunning	12-08-2021	W.Z19.108718.02.	Wijziging voorschriften

(*)De hierboven genoemde vergunning waar een * bij staat, is volgens de Invoeringswet Wabo gelijkgesteld aan een omgevingsvergunning voor onbepaalde tijd.

Daarnaast zijn door Rijkswaterstaat de volgende Waterwetvergunningen verleend:

Waterwet: 5 december 2007, kenmerk:WSE9411

Waterwet: wijziging 25 maart 2016

Waterwet: wijziging 22 juli 2021.

1.4 Vergunningplicht

De activiteiten van de inrichting betreffen het storten van baggerspecie. Baggerspecie wordt aangemerkt als een (bedrijfs)afvalstof. Het op of in de bodem brengen van afvalstoffen om deze stoffen daar te laten wordt aangemerkt als zijnde storten. Daarom is sprake van een activiteit als genoemd in Bijlage I, onderdeel C van het Besluit omgevingsrecht (hierna: Bor). De volgende categorie is van toepassing:

Categorie	Omschrijving
28.4 onder f	Het op of in de bodem brengen van huishoudelijke afvalstoffen, bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen om deze stoffen daar te laten.

Het betreft een inrichting waartoe een IPPC-installatie behoort genoemd in Bijlage I, categorie 5.4 van de Richtlijn 2010/75/EU inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging)

(Rie). Om die reden is op grond van artikel 2.1, tweede lid van het Bor sprake van een vergunning plichtige inrichting.

1.5 Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten van Gelderland zijn bevoegd gezag voor de inrichting. Dit volgt uit artikel 2.4, tweede lid van de Wabo juncto artikel 3.3, eerste lid van het Bor, op grond van de activiteiten van de inrichting, genoemd in Bijlage I onderdeel C categorie 28.4 onder f van het Bor.

1.6 Wet natuurbescherming

De voorgenomen verandering levert geen wijziging op voor de verleende Wet natuurbescherming (Wnb) vergunning. Dit betekent dat de Wnb niet aanhaakt in deze Wabo-procedure.

Huidige vergunningssituatie Wnb:

Wnb-vergunning: 4 oktober 2007, 2007-003176;

Wijzigingsvergunning: 21 januari 2008;

Wijzigingsvergunning: 25 oktober 2010;

Wijzigingsvergunning: 23 september 2016; W.Z16.001615.

1.7 Beoordeling van de aanvraag

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van de gevolgen van de activiteit op de fysieke leefomgeving. De aanvraag is dan ook in behandeling genomen.

1.8 Procedure

Deze beschikking is voorbereid met de uitgebreide voorbereidingsprocedure als beschreven in paragraaf 3.3 van de Wabo. Gelet hierop zijn wij niet verplicht om van de aanvraag kennis te geven in een of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op andere geschikte wijze, tenzij bij de voorbereiding van de beslissing op de aanvraag een milieueffectrapport (MER) moet worden gemaakt. Nu deze uitzonderingsgrond zich niet voordoet hebben wij geen kennis gegeven van de aanvraag of anderszins.

1.9 Adviezen

In de Wabo en het Bor worden bestuursorganen vanwege hun specifieke deskundigheid of betrokkenheid aangewezen als adviseur. Gelet op het bepaalde in artikel 2.26 Wabo, alsmede de artikelen 6.1 tot en met 6.5 van het Bor, hebben wij de aanvraag ter advies gezonden aan Rijkswaterstaat Oost-Nederland. Hieruit is naar voren gekomen dat Rijkswaterstaat geen belemmeringen ziet voor het verlenen van de vergunning door Gedeputeerde Staten.

1.10 Zienswijzen op de ontwerpbeschikking

Van het ontwerp van de beschikking hebben wij de kennisgeving digitaal gepubliceerd op internet:

<https://www.gelderland.nl/besluiten> Gelderland.nl op 4 oktober 2022.

Tussen 4 oktober 2022 en 18 december 2022 heeft het ontwerp ter inzage gelegen en is eenieder in de gelegenheid gesteld om zienswijzen naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt. In bijlage 1 zijn de zienswijzen samengevat met onze reactie.

1.11 Wijzigingen ten opzichte van de ontwerpvergunning

Ten opzichte van de ontwerpvergunning zijn geen wijzigingen aangebracht.

2 TOETSINGSKADER MILIEU

2.1 Inleiding

De aanvraag heeft betrekking op het veranderen of veranderen van de werking van een inrichting als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid aanhef en onder e, 2° of 3°, van de Wabo.

2.2 Toetsing oprichten, veranderen en/of revisie

Bij onze beslissing op de aanvraag hebben wij conform artikel 2.14, eerste lid onder a, b en c van de Wabo:

- de bestaande toestand van het milieu betrokken;
- met het milieubeleidsplan rekening gehouden;
- de best beschikbare technieken in acht genomen.

In de onderstaande hoofdstukken lichten wij dit nader toe. Wij beperken ons tot die onderdelen van het toetsingskader die ook daadwerkelijk op onze beslissing van invloed (kunnen) zijn.

De in de vergunning aangevraagde veranderingen hebben geen gevolgen voor de aspecten waterbesparing, afvalpreventie, verkeer en vervoer, geluid, bedrijfsafvalwater en veiligheid. Deze aspecten zijn voldoende geregeld in de geldende vergunning. In deze veranderingsvergunning worden daarom voor deze aspecten geen voorschriften gesteld, maar wordt verwezen naar de voorschriften behorend bij de revisievergunning met kenmerk MPM9915 van 3 december 2007.

2.3 Activiteitenbesluit milieubeheer

In het Activiteitenbesluit milieubeheer (hierna: Activiteitenbesluit) zijn voor bepaalde activiteiten die binnen inrichtingen kunnen plaatsvinden, algemene regels opgenomen. Deze regels zijn direct werkend en worden niet in de omgevingsvergunning opgenomen. In de omgevingsvergunning kan alleen van het Activiteitenbesluit worden afgeweken voor zover dit in het Activiteitenbesluit is aangegeven. Voor de voorgenomen wijziging van de voorschriften is het Activiteitenbesluit niet van toepassing.

2.4 Inhoudelijke overwegingen milieu

Onderstaand wordt in 3 stappen ingegaan op de inhoudelijke overwegingen milieu:

- Inleiding
- Achtergrond PFAS (algemeen)
- Beoordeling aanvraag Kaliwaal

2.4.1 Inleiding

De Kaliwaal mag volgens het nu geldende vergunningvoorschrift 2.4.1 baggerspecie storten dat voldoet aan de acceptatiecriteria uit bijlage 7, tabel 1 van de aanvraag.

Voorschrift 2.4.1 luidt volledig: "De acceptatie en verwerking van baggerspecie, alsmede de administratieve organisatie en interne controle moeten ten minste voldoen aan het gestelde in bijlage 5 van de aanvraag, tenzij de voorschriften anders bepalen. De kwaliteit van de te storten baggerspecie moet voldoen aan de acceptatiecriteria uit tabel 1 en 2 van bijlage 7 van de aanvraag en aan het gestelde in hoofdstuk 4 van het Stortplan uit bijlage 9 van de aanvraag."

2.4.2 Achtergrond PFAS (algemeen)

In 2018-2019 is er nauwelijks baggerspecie gestort in verband met de PFAS-problematiek. Omdat PFAS niet is opgenomen in de bovengenoemde acceptatie criteria uit tabel 1 mag baggerspecie alleen gestort worden als het gehalte PFAS lager dan 0,01 µg/kg/d.s. (detectiegrens). Er is vervolgens een handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond- en baggerspecie (december 2021) opgesteld. Hierin zijn voor PFAS toepassingswaarden opgenomen waarbij geen nadelige gevolgen optreden voor de bodem- of het oppervlaktewater. Dit betekent dat baggerspecie weer toegepast mag worden met de volgende waarden: PFOS maximaal 3,7 µg/kg d.s, PFOA maximaal 0,8 µg/kg d.s. en overige PFAS 0,8 µg/kg d.s.

Omdat de Kaliwaal een stortplaats is (en geen verondiepingsplas) wil K3 baggerspecie met hogere waarden kunnen storten dan de waarden voor nuttig hergebruik. Ook omdat de grotere wateren hogere concentraties PFAS in de baggerspecie bevatten. Daarom heeft K3 het verzoek ingediend om de acceptatiecriteria in de vergunning uit te breiden met:

- PFOA maximaal 7 µg/kg d.s.
- Overige PFAS per stof maximaal 25 µg/kg/d.s.

Poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) zijn chemische stoffen die oorspronkelijk van nature niet in het milieu voorkomen. Deze stofgroep bestaat uit ruim 6.000 stoffen. Hiertoe behoren onder meer de stoffen perfluorooctaanzuur (PFOA), perfluorooctaansulfonaat (PFOS) en HFPO-DA (GenX). PFAS worden al decennia gebruikt in industriële, andere processen en in veel producten. Het voorkomen van PFAS in baggerspecie is nog niet lang algemeen bekend.

Bronvermelding: Onderstaande cursieve tekst komt vanaf de website van het RIVM.

PFAS zijn onder andere water-, vet- en vuilafstotend. Ze zitten in producten zoals smeermiddelen, voedselverpakkingsmaterialen, blusschuim, anti-aanbaklagen van pannen, kleding, textiel en cosmetica. Ook worden ze gebruikt in verschillende industriële toepassingen en processen.

Van een aantal PFAS is bekend dat ze ongewenste eigenschappen hebben. Van deze stoffen is bekend dat ze:

- *Niet of nauwelijks afbreken in het milieu (ze zijn persistent)*
- *Schadelijke effecten kunnen geven in mensen en het milieu (ze zijn toxisch)*
- *Zich gemakkelijk en snel verspreiden in het milieu (ze zijn mobiel) en/of*
- *Ophopen in het menselijk lichaam, in dieren en planten (ze zijn bio-accumulerend).*

Door het wijdverbreide gebruik wordt PFAS in Nederland, en breder in Europa, inmiddels niet alleen bij puntbronnen maar diffuus verspreid in het milieu aangetroffen.

Men kan op verschillende manieren in contact komen met PFAS. Bijvoorbeeld via voedsel, drinkwater, bodem en consumentenproducten. Mensen kunnen zelf weinig doen om PFAS in voedsel en drinkwater te vermijden. Dit komt doordat PFAS in veel verschillende voedingsmiddelen voorkomt.

De precieze eigenschappen verschillen per specifieke PFAS. De ene PFAS verspreidt zich sneller of is schadelijker dan de andere PFAS. Ook zijn er heel veel PFAS waar nog weinig over bekend is. Van deze PFAS is niet duidelijk of ze ongewenste eigenschappen hebben. We weten wel dat veel PFAS niet of nauwelijks afbreken in het milieu.

Om ervoor te zorgen dat er minder PFAS in de leefomgeving terechtkomen, werkt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) mee aan een Europees traject om het gebruik en de productie van PFAS aan banden te leggen of zelfs te verbieden. Inmiddels zijn meerderde PFAS aangewezen als Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Maar omdat de stoffen heel langzaam afbreken, zullen ze nog jarenlang in onze leefomgeving aanwezig blijven.

PFAS en baggerspecie (handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie (versie december 2021))

PFAS is op dit moment een niet genormeerde stof. In de Regeling Bodemkwaliteit zijn voor PFAS geen toepassingsnormen opgenomen. Dat betekent dat op de toepassing van PFAS uitsluitend de zorgplichten van de Wet bodembescherming, de Waterwet en het Besluit bodemkwaliteit van toepassing zijn. Initiatiefnemers en bevoegde gezagen hebben een eigen verantwoordelijkheid respectievelijk bevoegdheid om deze zorgplichten in te vullen. Het handelingskader ondersteunt hen hierbij, doordat het een zorgvuldige, generieke invulling van de zorgplicht geeft voor het toepassen van grond en baggerspecie op de landbodem en in een oppervlaktewaterlichaam. Bij het (beoordelen van het) toepassen van PFAS-houdende grond en baggerspecie in concrete gevallen, kunnen initiatiefnemers en bevoegde gezagen naast de beoordeling van de genormeerde stoffen ten aanzien van de kwaliteitsklasse ook kijken naar de passende toepassingsmogelijkheden in het licht van de zorgplichten uit het handelingskader. Deze zijn gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke informatie en vormen een verantwoorde manier om te gaan met deze stoffen in het licht van het voorzorgsbeginsel en het standstil-beginsel.

Voor uiteindelijke normstelling moeten eerst de resultaten bekend zijn van nog lopend onderzoek naar de mobiliteit, uitloging, bio-accumulatie en het gedrag van PFAS in grondwater. En het opnieuw afleiden van de risicogrenzen door het RIVM van de gezondheidkundige waarde uit de onafhankelijke wetenschappelijke opinie van de EFSA (European Food and Safety Association). Het Definitief handelingskader¹ is sinds december 2021 beschikbaar.

Het handelingskader bevat normen voor nuttig toepassing van baggerspecie, zoals bijvoorbeeld het verondiepen van plassen. Je kunt als bevoegd gezag (gemeentes) wel hogere maximale waarden vaststellen. Normen voor stortplaatsen zijn niet in het handelingskader opgenomen. Dit zal in het kader van de omgevingsvergunning per stortplaats apart beoordeeld worden door het bevoegd gezag.

2.4.3 Beoordeling aanvraag Kaliwaal

Bij de beoordeling van deze aanvraag is gekeken naar de invloed van de baggerspecie met de verhoogde PFAS op het grondwater. Rijkswaterstaat beoordeelt voor de Waterwet de invloed op het oppervlaktewater.

Algemeen

De Kaliwaal is een stortplaats waar voorzieningen zijn aangelegd die voorkomen dat afvalstoffen zich kunnen verspreiden naar de omgeving (buiten de stortplaats). Deze voorzieningen bestaan onder meer uit een isolatielaag, monitoring en eindafdichting.

Indien de baggerspecie afkomstig is uit het eigen systeemgebied, dan is bovendien de overweging dat in de stortplaats de verontreinigde bagger geconcentreerd en beter geïsoleerd wordt opgeslagen ten opzichte van het grotere oppervlak in het te baggeren oppervlaktewater (vaargeulen en uiterwaarden). De belasting van het grondwater en oppervlaktewater wordt daarmee kleiner. In het licht van de Kaderrichtlijn Water kan dit leiden tot een kwaliteitsverbetering op het niveau van het systeemgebied/grondwaterlichaam.

Daarnaast is het belangrijk om diffuse bodemverontreiniging (vaargeulen en uiterwaarden) met PFAS aan te pakken omdat het verlies geeft van biodiversiteit en mogelijk een risico vormt voor de volksgezondheid.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/12/13/2021335279-1-geactualiseerde-versie-handelingskader-pfas>

Grondwater

Wij hebben de aanvraag van K3 Delta BV voor de locatie Kaliwaal beoordeeld. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van de expertise van Arcadis. Bij de beoordeling zijn wij uitgegaan van de meest recente ontwikkelingen rondom PFAS.

De volgende onderzoeksvragen zijn beantwoord door Arcadis:

1. In welke mate leidt de met PFAS belaste baggerspecie tot een belasting of verontreiniging van het grondwater en is deze belasting toelaatbaar?
2. Kan het bergen van de baggerspecie mogelijk leiden tot risico's voor mens of milieu via de verspreidingsroute grondwater?
3. Hoe verhoudt de bijdrage van de nieuw te bergen baggerspecie zich tot bestaande beïnvloeding door de Waal, of als gevolg van de al geborgen specie?

Ad 1

In welke mate leidt de met PFAS belaste baggerspecie tot een belasting of verontreiniging van het grondwater, en is deze belasting toelaatbaar?

Door het Ministerie van I&W en Rijkswaterstaat wordt gewerkt aan een proportionaliteitstoets voor diepe plassen en baggerspeciéstortplaatsen, die aansluit bij de Kaderrichtlijnwater. Deze toets zal in alle redelijkheid enige belasting van het grondwater toestaan, omdat bagger onderdeel is van ons systeem en verontreiniging van PFAS inmiddels diffuus aanwezig is. Wij hebben getoetst aan een gebied ter grootte van de helft van de stortplaats, en mag op de grens maximaal verontreinigd zijn tot de zeer strenge toekomstige INEV (indicatieve niveaus voor ernstige verontreinigingen ook wel interventiewaardeniveau).

Mede omdat we verwachten dat de aangeboden baggerspecie gemiddeld aanzienlijke lagere concentraties PFOA zal bevatten dan 7 µg/kg d.s., kunnen wij op basis daarvan akkoord gaan met een gemiddelde concentratie voor PFOA van 7 µg/kg d.s. Hogere pieken zijn mogelijk toelaatbaar omdat het grote stortvolume deze zal uitvlakken. Gezien de lastige handhaafbaarheid van gemiddelde waarden wordt uitgegaan van een maximale concentratie van PFOA van 7,0 µg/kg d.s. De belasting met PFOS en andere PFAS is minder kritisch. Hiervoor worden bij de aangevraagde maximale waarden van 25 µg/kg d.s. voor respectievelijk PFOS, GenX en overige individuele PFAS geen problemen verwacht.

Ad 2

Kan het bergen van de baggerspecie mogelijk leiden tot risico's voor mens of milieu via de verspreidingsroute grondwater?

De huidige INEV's en risicogrenswaarden bij het toekomstig gebruik worden niet overschreden. Er zal geen sprake zijn van een risico voor mens of milieu via de route grondwater. Hierbij is uitgegaan van de aanscherping van de EFSA-normen (de INEV's) voor grondwaterbeschermingsgebieden.

Ad 3

Hoe verhoudt de bijdrage van de nieuw te bergen baggerspecie zich tot bestaande beïnvloeding door de Waal, of als gevolg van de al geborgen specie?

Voor de parameter PFOS is de bijdrage van de nieuw te bergen baggerspecie naar verhouding beperkt. Voor PFOA zal op de langere termijn mogelijk wel sprake kunnen zijn van een lichte toename, maar deze blijft binnen de EFSA-normen. De gevraagde acceptatiecriterium voor PFOA is iets hoger dan de historische belasting en ook het her-verontreinigingsniveau. Het is echter maar zeer de vraag of, gezien de achtergrondgehalten in Nederlands baggerslib, het aangeboden slib ook daadwerkelijk zo sterk verontreinigd zal zijn met PFOA. De bijdrage van de nieuw te bergen baggerspecie wordt om die reden nihil verwacht.

2.5 Conclusie

De invloed van de baggerspecie met de verhoogde PFAS-waarden op het grondwater zal nihil zijn. Er zal geen risico zijn voor mens of milieu. Uitgaande van de worst case-situatie kan een toename van PFOA

worden verwacht die beneden de drinkwaternorm blijft. Voor PFOS, GenX en overige PFAS zal geen toename plaatsvinden.

Hierbij wordt opgemerkt dat de Kaliwaal niet in een grondwaterbeschermingsgebied (t.b.v. drinkwater) ligt terwijl wel aan de invloed op het drinkwater is getoetst.

Gezien het feit dat er nog veel onderzoek plaatsvindt naar de gevolgen en invloed van PFAS en het wettelijk kader nog in ontwikkeling is willen we uitdrukkelijk vermelden dat de mogelijkheid bestaat om, indien het Rijksbeleid wijzigt, de vergunning hierop aan te passen.

BIJLAGE 1: SAMENVATTING VAN DE ZIENSWIJZEN EN ONZE REACTIE DAAROP.

Zienswijze gemeente Druten

1 De zienswijze van de gemeente Druten is als volgt: "Wij zijn het niet eens met uw voornemen om in de geldende omgevingsvergunning normen voor PFAS op te nemen. Wij willen dat het storten van verontreinigd baggerslib in de Kaliwaal geheel wordt beëindigd. Voor het doorgaan van storten is geen maatschappelijk draagvlak in onze gemeente".

Reactie:

Hoewel Gedeputeerde Staten nu een besluit nemen op de aanvraag, en daarmee de aangevraagde vergunning verlenen, betekent dit niet dat zij dit een gewenste ontwikkeling vinden. Provinciale Staten heeft in haar besluit van 15 september 2020 een voorkeursvolgorde vastgesteld voor het opruimen van overtollige bagger. Voorkomen van berging, innovatie, reiniging en hergebruik staan daarbij voorop. Deze beleidslijn is mede tot stand gekomen in het licht van het beperkte maatschappelijke draagvlak voor de stort van bagger. Wij moeten ons echter houden aan landelijke wetten en regels en zien ons voor een dilemma geplaatst waarbij geen juridische ruimte bestaat om anders te beslissen. De vergunning voor PFAS-houdende baggerspecie wordt verleend, omdat inmiddels bekend is dat dat een stof is die in baggerspecie voorkomt. Zoals inmiddels ook bekend dat deze stof in nagenoeg hele milieu voorkomt. Hoezeer wij ook zouden willen dat dit niet het geval was, maar om die reden kunnen wij de vergunning niet weigeren.

2 U geeft in de motivering van het ontwerpbesluit aan dat de door u gestelde normen verantwoord zijn voor mens en milieu (grondwater). Maar in deze onderbouwing gaat u ook uit van een aantal aannames. U verwacht bijvoorbeeld dat de aangeboden baggerspecie gemiddeld aanzienlijke lagere concentraties PFOA zal bevatten dan 7 µg/kg d.s. En dat er voor PFOA op de langere termijn mogelijk wel sprake kan zijn van een lichte toename, maar dat deze binnen de EFSA-norm blijft.

Reactie:

Met de duidingen: "dat de aangeboden baggerspecie gemiddeld aanzienlijke lagere concentraties PFOA zal bevatten dan 7 µg/kg d.s., en dat er voor PFOA op de langere termijn mogelijk wel sprake kan zijn van een lichte toename, maar dat deze binnen de EFSA-norm blijft" willen we aangeven wat de feitelijke vergunde waardes nu daadwerkelijk betekenen voor het milieu.

Een gemiddelde waarde is moeilijk handhaafbaar en is om die reden ook niet vergund. Er is besloten om een maximale waarde (worst case) van 7 µg/kg d.s. te vergunnen. Dit betekent dat baggerspecie met een PFOA waarde boven de 7 µg/kg d.s. niet gestort mag worden in deze stortplaats.

Maar uit praktijkmetingen is gebleken dat baggerspecie veelal lagere concentraties PFOA heeft dan 7 µg/kg d.s. en daarmee ook minder effecten naar het milieu. Daarnaast wordt verwacht dat voor PFOA op de langere termijn mogelijk wel sprake kan zijn van een lichte toename in de concentraties in de baggerspecie, maar dat deze binnen de EFSA-norm blijft en daarmee binnen de vergunde waardes.

3 Wij vinden, gelet op de overal al aanwezige PFAS-verbindingen in onze leefomgeving, het niet verantwoord dat er nu bewust voor wordt gekozen om deze weer in leefomgeving brengen zonder dat er 100% zekerheid is dat dit ook in de toekomst "veilig" is

Reactie:

Het gevaar van PFAS-verbindingen wordt ook door de provincie gezien. Het gaat hier echter om PFAS die al aanwezig is in het riviersysteem (in de bagger). Door het opbergen van de bagger in één depot komt er minder PFAS vrij dan wanneer de baggerspecie over een grote oppervlakte in de rivierbedding blijft liggen. Door baggerspecie in het depot te bergen wordt dus gedeeltelijk voorkomen dat er PFAS uit het rivierwater de aanwezige planten en dieren kan bereiken. Het vóórkomen van PFAS in baggerspecie is in die zin ook een bestaande situatie, waar we mee om te gaan hebben. Door baggerspecie over een grotere oppervlakte uit het watersysteem te halen en in het depot te bergen, wordt een positief effect op het rivierwater verwacht.

Zienswijze Natuur en milieu

In de zienswijze van de Federatie Natuur en milieu Gelderland wordt het belang onderschreven van een aanpak waarbij het toepassen van dit materiaal op termijn bijdraagt aan het verantwoord concentreren op bekende locaties en het systematisch verminderen van de PFAS-gehalten in ons milieu. Deze gekozen aanpak en normstelling moet doelmatig, duurzaam én maatschappelijk uitlegbaar zijn waarbij de verschillende overheden op dit dossier met één mond spreken en met werkbare vergunningen komen die duidelijke verantwoorde normen weergeven.

In deze lijn worden drie vragen gesteld:

1 Waarom geeft Rijkswaterstaat een andere norm af voor oppervlaktewater dan de provincie voor grondwater? Het is in onze ogen niet logisch en ook niet uit te leggen aan de buitenwereld dat 'de' overheid op dit maatschappelijk zo gevoelige dossier kennelijk niet tot overeenstemming kan komen ten aanzien van de (noodzakelijk zeer strenge) normering.

Reactie:

De ODRN heeft namens de provincie (laten) onderzoeken of het storten van de verontreinigde bagger tot de aangevraagde normen kan zorgen voor risico's voor mensen en het milieu. Voor wat betreft de Wabo-vergunning gaat het dan om risico's die voortvloeien uit verontreiniging van het grondwater. Rijkswaterstaat heeft onderzoek gedaan naar de aangevraagde PFAS-norm. Op basis van de Waterwet is beoordeeld welke maximale gehalten verantwoord zijn voor de bescherming van de kwaliteit van het gehele watersysteem (dus oppervlaktewater en grondwater). Dat is dus een ander toetsingskader dan dat wat de ODRN voor de beoordeling van de Wabo-aanvraag heeft gebruikt.

Het verschil in toetsingskader resulteert dus logischerwijze ook in een verschil in normen welke gehalten verantwoord zouden zijn. In de praktijk is K3/ Kaliwaal bij het storten van bagger met PFAS gehouden aan de laagste norm.

2 Waarom heeft Rijkswaterstaat geen watervergunning afgegeven met daarin een norm voor PFAS, terwijl deze wel is aangevraagd door de initiatiefnemer? Op grond van een uitspraak van de Raad van State uit 2019 (uitspraken.rechtspraak.nl/RVS:2019:3478) is dat in onze ogen verplicht en handelt RWS hiermee dus in strijd met de Waterwet.

Reactie:

De zienswijze is niet gericht op het voorliggende besluiten kan dus niet tot aanpassing van het besluit leiden.

3 Het baggerdepot is een IPPC-inrichting en daarmee moeten de omgevingsvergunning milieu en de Watervergunning gecoördineerd worden afgegeven volgens paragraaf 3.5 van de Wabo en art. 6.27 van de Waterwet. Wij willen de provincie als bevoegd gezag dan ook verzoeken beide vergunningen alsnog gecoördineerd te verlenen. Daarmee willen we u als provincie vragen om Rijkswaterstaat te verzoeken een watervergunning af te geven voor dit project.

Reactie:

Er is in dit traject inhoudelijke en procesmatige afstemming geweest tussen Rijkswaterstaat en de Provincie. Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat geen vergunning aangevraagd hoeft te worden op grond van de Waterwet. Rijkswaterstaat maakt een eigen afweging die niet in de invloedssfeer van de Provincie valt. Er bestaat voor de Provincie geen wettelijke grondslag om over te gaan tot coördinatie van de vergunning en de normen daarin vervat vanuit de Waterwet.

Zienswijze RIWA

1 De leden van RIWA winnen direct of indirect, door middel van het oppompen van oevergrondwater, water uit rivieren ten behoeve van de productie van drinkwater. Benedenstrooms van de Kaliwaal liggen verscheidene innamepunten voor drinkwaterbereiding. Uit bijlage 1 blijkt dat rekening is gehouden met een innamepunt van oppervlaktewater, al is niet duidelijk welke. Door de opmerking dat de Kaliwaal niet in een grondwaterbeschermingsgebied ligt lijkt het alsof er uitsluitend rekening is gehouden met de drinkwaterfunctie van grondwater. RIWA stelt voor om de zin "Hierbij wordt opgemerkt dat de Kaliwaal niet in een grondwaterbeschermingsgebied (drinkwater) ligt terwijl wel aan de invloed op het drinkwater is getoetst" te schrappen.

Reactie:

Deze zin wordt niet geschrapt, omdat het van belang is om aan te geven dat Kaliwaal zelf niet in grondwaterbeschermingsgebied gelegen is. Dit omdat een mogelijk risico vanuit het depot richting grondwaterbeschermingsgebied een groter risico voor de drinkwaterbereiding vormt dan de mogelijke extra emissie vanuit het depot in vergelijking met de situatie dat de bagger nog in de rivier aanwezig is in relatie tot de genoemde innamepunten die op een grotere afstand zijn gelegen. Daarbij wordt opgemerkt dat het gaat om innamepunten die gelegen zijn op een afstand van 60 km of meer vanaf het depot Kaliwaal.

2 Aangezien de immissietoets is uitgevoerd voor 29 september 2022 is er nog geen rekening gehouden met het advies van het RIVM van 19 oktober 2022, om de concentraties PFAS in drinkwater dat van rivierwater wordt gemaakt te verlagen. Het RIVM leidde een indicatieve drinkwater richtwaarde af van 4,4 ng PEQ/l (PFOA-equivalenten per liter). De minister van IenW heeft deze geadviseerde richtwaarde van het RIVM overgenomen. Deze richtwaarde wordt gebruikt bij het beoordelen van lozingen, om zo de innamepunten van de drinkwaterwinningen te beschermen.

Reactie:

In deze zienswijze wordt verwezen naar de Immissietoets voor oppervlaktewater waarvoor wij geen bevoegd gezag zijn. De zienswijze is niet gericht op het voorliggende besluit en kan dus niet tot aanpassing van het besluit leiden.

3 In het Handboek Immissietoets staat "Wanneer uit de immissietoets blijkt dat de voorgenomen lozing negatieve effecten op een waterwinlocatie kan hebben, dan moet de initiatiefnemer al in de fase van het vooroverleg het betreffende drinkwaterbedrijf informeren over de voorgenomen lozing." Er heeft geen vooroverleg met het betreffende drinkwaterbedrijf plaatsgevonden. Wellicht komt dit doordat de conclusie is getrokken dat wordt voldaan aan alle stappen van de immissietoets. RIWA is van mening dat de immissietoets geen rekening heeft gehouden met de innamepunten

benedenstrooms en dat daarom het betreffende drinkwaterbedrijf geïnformeerd had moeten worden. Relevant hierbij is dat de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening een dwingende reden van groot openbaar belang is dat door bestuursorganen standaard moet worden meegewogen bij het voorbereiden en nemen van besluiten (zorgplicht van art. 2 Drinkwaterwet).

Relevant hierbij is dat de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening een dwingende reden van groot openbaar belang is dat door bestuursorganen standaard moet worden meegewogen bij het voorbereiden en nemen van besluiten (zorgplicht van art. 2 Drinkwaterwet). RIWA beveelt daarom aan om ook in geval van twijfel of de voorgenomen lozing negatieve effecten op een water-winslocatie kan hebben het betreffende drinkwaterbedrijf te informeren.

Reactie:

Omdat ook in deze zienswijze wordt ingegaan op de Immissietoets, wordt verwezen naar de reactie op zienswijze 2 van het RIWA.

4 De duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening is leidend bij de uitoefening van de bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften. Daarbij geldt - uitgaande van de preventieladder voor de bescherming van drinkwaterbronnen - het uitgangspunt dat verontreinigingen of risico's moeten worden voorkomen (Beleidsnota Drinkwater 2021-2026). Daarom is het noodzakelijk dat de beschikking aldus wordt ingericht dat deze inzicht geeft in de aard en omvang van alle voor de drinkwatervoorziening van belang zijnde stoffen die (kunnen) worden geloosd, alsmede dat de aanwezigheid van deze (bekende en onbekende) stoffen tijdig aan de bron wordt onderkend, de daarbij behorende risico's op de juiste wijze worden getoetst en vervolgens adequate (bron)maatregelen worden genomen. Daarbij moet steeds aantoonbaar worden gestreefd naar een nullozing van PFAS (en andere stoffen waarvoor een saneringsinspanning Z geldt). RIWA is van mening dat het voorgaande onvoldoende is geborgd in de beschikking en dat het belang van de drinkwatervoorziening in onvoldoende mate tot uitdrukking is gebracht in de vergunning en de voorschriften die hieraan zijn verbonden.

Reactie:

Omdat ook deze zienswijze gaat over de kwaliteit van het oppervlaktewater, wordt verwezen naar de reactie op zienswijze 2 van het RIWA.

Zienswijze omwonenden Druten

Namens bewoners van de Strangkade, de Korte Brouwerstraat en de Van Heemstraweg is op 10 november 2022 via mail aan wethouder Thoonen van de gemeente Druten een zienswijze ingediend op de ontwerp-vergunning aan de grondbank GMG B.V. (K3-delta B.V.) met ref. 2022.0136/IRE/Kak.

Deze zienswijze is ook via de mail verstuurd aan grondbank GMG.

De zienswijze luidt;

Zolang niet bewezen is dat de stoffen van de PFAS-groep onschuldig zijn is het niet verantwoord deze in het watermilieu toe te passen. Deze stoffen komen zo in de voedselketen en zijn daar, omdat PFAS niet afbreekt, nimmer uit te krijgen.

Reactie

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze nummer 3 van de gemeente Druten.